

## ศักยภาพสินค้าและบริการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการที่สามารถดึงดูดและเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวได้ของจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ

### Potential of Cultural, Sports and Recreation Tourism's Products and Services that can Attract Relate to Tourism in Buriram, Surin and Sisaket Province

นลินทิพย์ พิมพ์ก๊อต (Nalinthip Pimklat)\*

ภรณ์ หลาวทอง (Poranee loatong)\*\*

#### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและประเมินศักยภาพสินค้าและบริการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการที่สามารถดึงดูดและเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวได้ของจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ ประชากรคือกลุ่มผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและหรือสมาชิกกลุ่มเครือข่ายผู้ประกอบการท่องเที่ยวหรือที่เข้าร่วมกลุ่มสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจำนวน 148 ราย ใช้วิธีการเจาะจงกลุ่มตัวอย่างที่มีความคาดหวังและหรือความต้องการเข้าร่วมเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการของกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ จำนวนจังหวัดละ 30 ราย รวมทั้งหมด 90 ราย ด้วยการวิเคราะห์ค่าความถี่และค่าร้อยละ และการสนทนากลุ่มตามรายจังหวัดๆ ละ 2 กลุ่มหรือครั้ง ผลการวิจัยพบว่า นิว ไอ-โมบายสเตเดียม/สนามช้างอินเตอร์ จังหวัดบุรีรัมย์ ตลาดการค้าชายแดนช่องจอม จังหวัดสุรินทร์ และตลาดการค้าชายแดนช่องสง่างจังหวัดศรีสะเกษ มีศักยภาพที่สามารถดึงดูดและเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวได้ของจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษเป็นลำดับแรก และจากการประเมินศักยภาพพบว่าสินค้าและบริการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการที่สามารถดึงดูดและเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวได้ของจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษนั้นสามารถเชื่อมโยงระหว่างสามจังหวัดได้ในทั้งเชิงระยะเวลาการจัดกิจกรรม ระยะทางระหว่างแหล่งท่องเที่ยวและสามารถเชื่อมโยงไปยังประเทศกัมพูชาได้ โดยควรให้ความสำคัญในเรื่องคุณภาพของที่พักร้านอาหารและร้านจำหน่ายของฝากของที่ระลึก และการประชาสัมพันธ์และช่องทางสื่อสารข้อมูลทางการท่องเที่ยว

**คำสำคัญ** การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการ การเชื่อมโยงการท่องเที่ยว

\* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. , คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Assistant professor. Dr., Faculty of Management Science, Buriram Rajabhat University

\*\* อาจารย์ , คณะเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์

Lecturers, Faculty of Management Technology, Rajamangala University of Technology Isan Surin Campus.

## Abstract

The objectives of this study were to study and to evaluate potential of cultural, sports and recreation tourism's products and services that can attract and relate to tourism in Buriram, Surin and Sisaket Province. Population consisted of 148 entrepreneurs who participated in tourism industry and/or members of tourism entrepreneur network groups, or in Tourism Business Association. Ninety specific samples in total were selected with an expectation and/or a desire to participate in cultural tourism network in Buriram, Surin and Sisaket Province: 30 samples per each province. The data were analyzed with frequency and percentage and group discussions from each province: 2 groups or 2 times for each province.

The results showed that I-Mobile Stadium and Chang International Circuit in Buriram Province, Chong Chom Thai-Cambodian Border Market in Surin Province and Chong Sangam Thai-Cambodian Border Market in Sisaket Province were the first places that had potential of attraction which related to the tourism in Buriram, Surin and Sisaket Province. In addition, according to the potential of cultural, sports and recreation tourism's products and services that can attract and relate to tourism in Buriram, Surin and Sisaket Province, the three provinces can be connected in terms of time for organizing activities, distance between each tourist attraction and the connection to Cambodian. This potential should be paid attention to the quality of accommodation, food and souvenir shops, including public relations and distribution channels of tourism information.

**Keywords:** cultural, sports and recreation tourism, relation of tourism

## บทนำ

สถานการณ์การท่องเที่ยวของจังหวัดบุรีรัมย์หลังจากการเป็น “สปอร์ตซิตี” ส่งผลทำให้จังหวัดบุรีรัมย์มีกิจกรรมเกี่ยวกับการแข่งขันฟุตบอลและกิจกรรมเกี่ยวกับแข่งรถเป็นจำนวนมาก และได้รับความสนใจจากกลุ่มทุนขนาดใหญ่ทั้งภาคบริการและค้าปลีก ที่ทยอยเข้ามาลงทุนอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะโรงแรม ร้านค้า ร้านอาหาร ในขณะที่เดียวกันการค้าชายแดนได้เข้ามามีบทบาทในการสร้างรายได้มากขึ้น หลังจากมีการเปิดจุดผ่อนปรนการค้าช่องสายตะกู ที่ตำบลจันทบเพชร อำเภอบ้านกรวด กับบ้านจู้บโกก ตำบลอำปิล อำเภอบันเตียอำปิล จังหวัดอุดรธานี ประเทศกัมพูชา และอยู่ห่างจากตัวเมืองบุรีรัมย์ประมาณ 70 กม. ถูกยกระดับจากจุดแลกเปลี่ยนสินค้าเพื่อมนุษยธรรมระหว่างไทยและกัมพูชา เป็น “จุดผ่อนปรนทางการค้า” ในปี พ.ศ. 2557 (ประชาชาติธุรกิจ, 2560: 1-2) ซึ่งเป็นแหล่งการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงอารยธรรมขอมโบราณ และเพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ในปี พ.ศ. 2559 จังหวัดสุรินทร์ได้รับการคัดเลือกเข้าในโครงการ “12 เมืองต้องห้าม..พลาตพลัส” ทั้งนี้เนื่องจากมีจุดเด่นสำคัญสามประการหลักคือ การที่ชาวกัมพูชาในตลาดระดับบนนิยมเข้ามาตรวจสอบสุขภาพและรักษาโรคในโรงพยาบาลจังหวัดสุรินทร์ทั้งภาครัฐและเอกชน ด้วยคุณภาพของบุคลากรทางการแพทย์และพยาบาลที่มีความสามารถในการสื่อสารภาษาเขมร การมีเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวไปยังประเทศกัมพูชาผ่านด่านช่องจอม และกิจกรรม “งานช้างจังหวัดสุรินทร์” เป็นงานที่แสดงความยิ่งใหญ่ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี สำหรับจังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่เป็นประตูเชื่อมโยงอารยธรรมขอมโบราณ โดยมีความร่วมมือในรูปแบบวงกลมทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศอินโดจีน ไทย-ลาว-กัมพูชา-เวียดนาม ก่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยว 3 ประเทศ 7 จังหวัด ได้แก่ อุบลราชธานี-ศรีสะเกษ (ไทย) จำปาสัก-สาละวัน(ลาว) พระวิหาร-อุดรธานี-สตึงแตรด(กัมพูชา) (จาตุรงค์ เพ็งนรพัฒน์, มาลี ไชยเสนาและสุวภัทร ศรีจงแสง, 2560 : 82)

จากรายงานภาวะเศรษฐกิจท่องเที่ยวปี พ.ศ. 2559 (กลุ่มวิจัยและแผนเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559 : 62) พบว่าเมื่อพิจารณารายได้รวมตลอดปี 2559 สำหรับโครงการ 12 เมืองต้องห้าม..พลาตพลัสสามารถสร้างรายได้จากท่องเที่ยวมูลค่า 72,477.71 ล้านบาทโดยจังหวัดบุรีรัมย์และราชบุรีเป็นจังหวัดที่มีการขยายตัวของรายได้สูงในสองลำดับแรก และโครงการ 12 เมืองต้องห้าม..พลาตพลัสจำนวน 74,631.52 ล้านบาทโดยจังหวัดนครปฐมและสระแก้วเป็นจังหวัดที่มีการขยายตัวของรายได้สูงเป็นสองลำดับแรก ซึ่งสูงกว่าโครงการ 12 เมืองต้องห้าม..พลาตพลัสเพราะมีการเกิดจากการกระจายนักท่องเที่ยวจากเมืองหลักไปสู่เมืองรอง ดังนั้นหากทำการพิจารณาถึงจุดอ่อนของสถานการณ์การท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์จะพบว่านักท่องเที่ยวจะมีการกระจุกตัวในช่วงที่มีการแข่งขันกีฬาที่สำคัญ ทำให้ที่พักในตัวเมืองมีปริมาณไม่พอเพียง และหากทำการวิเคราะห์จุดเด่นของจังหวัดสระแก้วในโครงการ 12 เมืองต้องห้าม..พลาตพลัสที่มีการขยายตัวของรายได้สูงพบว่ามีจุดเด่นที่สำคัญคือการมีตลาดโรงเกลือซึ่งเป็นแหล่งจำหน่ายสินค้าราคาถูก การมีการท่องเที่ยวชายแดนบริเวณจุดผ่านแดนบ้านคลองลึกไปยังประเทศกัมพูชา การมีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การสถานที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ และการมีการคัดเลือกตัวแทนนักกีฬาจาก 14 จังหวัดเพื่อเข้าร่วมการแข่งขันกีฬายาวชนแห่งชาติ อีกทั้งรายงานสำรวจสัดส่วนพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ (กรมการท่องเที่ยว, 2557 : 7-1 – 13-9) ชี้ให้เห็นว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ครั้งแรกส่วนใหญ่เดินทางมาพักผ่อนและท่องเที่ยวจังหวัด

เดี่ยวด้วยรถยนต์ส่วนตัว สิ่งดึงดูดใจให้มาท่องเที่ยวสามลำดับแรกคือ สถานที่ท่องเที่ยว ความปลอดภัย และอาหาร ในขณะที่ชาวต่างชาติจะมาเที่ยวหลายจังหวัดด้วยรถยนต์ส่วนตัวสิ่งดึงดูดใจให้มาท่องเที่ยวสามลำดับแรกคือ สถานที่ท่องเที่ยว ความปลอดภัย และช่วงเทศกาล กรณีของจังหวัดสุรินทร์พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ครั้งแรกส่วนใหญ่ท่องเที่ยวหลายจังหวัด เดินทางมาเองด้วยรถยนต์ส่วนตัว สิ่งดึงดูดใจให้มาท่องเที่ยวสามลำดับแรกคือ สถานที่ท่องเที่ยว ความปลอดภัย และอาหาร ส่วนจังหวัดศรีสะเกษนั้นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาจากจังหวัดศรีสะเกษเป็นครั้งแรกส่วนใหญ่มีการท่องเที่ยวจังหวัดเดียว ในขณะที่นักท่องเที่ยวต่างชาติจะมาเที่ยวหลายจังหวัด โดยสิ่งที่เหมือนกันคือ การเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัวและสิ่งดึงดูดใจให้มาท่องเที่ยวสามลำดับแรกคือ สถานที่ท่องเที่ยว ความปลอดภัย และอาหาร

จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงโอกาสที่จะพัฒนาศาสตร์เชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการของกลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยง ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างทางบริการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการของกลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และ ศรีสะเกษ ทั้งนี้นอกจากทั้งสามจังหวัดจะมีการเชื่อมโยงในลักษณะของเขตพื้นที่แล้ว ยังมีความเชื่อมโยงในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อาทิเช่น อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้งและปราสาทเมืองต่ำ จังหวัดบุรีรัมย์ ปราสาทศีขรภูมิ ปราสาทภูมิโปน กลุ่มปราสาทตาเมือน จังหวัดสุรินทร์ ปราสาทเขาพระวิหาร ปราสาทโดนตวล ปราสาทสระกำแพงใหญ่ ปราสาทวัดสระกำแพงน้อย ปราสาทบ้านปราสาท (ปราสาทห้วยทับทัน) ปราสาทเขาพระวิหาร ปราสาทปรางกู ปราสาทตำหนักไทร พระธาตุเรืองรอง จังหวัดศรีสะเกษ ในขณะเดียวกันก็มีความหลากหลายทางเอกลักษณ์วิถีวัฒนธรรมชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยเขมร ไทยลาว ไทยกูย ไทยยอ ไทยเยอ เป็นต้น โดยแต่ละชาติพันธุ์จะมีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมเป็นมรดกทางสังคมที่แตกต่างกัน เช่น รูปแบบการดำรงชีวิตการแต่งกายอาหารการกิน เครื่องมือเครื่องใช้ศิลปะดนตรีขนบธรรมเนียมประเพณี งานเทศกาลท้องถิ่น และสิ่งที่สำคัญในการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวการมีจุดเชื่อมโยงไปยังประเทศกัมพูชาได้ถึงสองจุดคือผ่านจุดผ่านแดนถาวรไทย-กัมพูชาทางด้านช่องจอม จังหวัดสุรินทร์ และ ด้านของสง่า จังหวัดศรีสะเกษ และเพื่อให้ยุทธศาสตร์ดังกล่าวมีโอกาสประสบความสำเร็จมากขึ้นจำเป็นต้องมีการศึกษาศักยภาพสินค้าและบริการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการที่สามารถดึงดูดและเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวได้ของจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมากำหนดแนวทางในการพัฒนาศาสตร์การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการของกลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และ ศรีสะเกษ ต่อไป

### วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพสินค้าและบริการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการที่สามารถดึงดูดและเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวได้ของจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ
2. เพื่อประเมินศึกษาศักยภาพสินค้าและบริการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการที่สามารถดึงดูดและเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวได้ของจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ

## ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาศักยภาพสินค้าและบริการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการที่สามารถดึงดูดและเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวได้ของจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ ประกอบด้วย (1) แหล่งท่องเที่ยว (2) ชนิดกิจกรรมการท่องเที่ยว (3) คุณภาพของสินค้าและบริการท่องเที่ยว

## วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แนวทางการในการศึกษาดังนี้

1. การศึกษาเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาศักยภาพสินค้าและบริการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการที่สามารถดึงดูดและเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวได้ของจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ ประกอบด้วย

1.1 ประชากรคือ กลุ่มผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและหรือสมาชิกกลุ่มเครือข่ายผู้ประกอบการท่องเที่ยวหรือที่เข้าร่วมกลุ่มสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยว โดยแยกตามรายจังหวัดมีจำนวนสมาชิกของสมาคมแต่ละจังหวัดคือ 1) สมาคมท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์มีสมาชิกจำนวน 62 ราย 2) สมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดสุรินทร์ มีสมาชิกจำนวน 46 ราย และสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ มีจำนวนสมาชิก 40 ราย จำนวน 148 ราย

1.2 กลุ่มตัวอย่าง การศึกษาจะใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเจาะจงตัวกลุ่มตัวอย่างที่มีความคาดหวังและหรือความต้องการเข้าร่วมเครือข่ายผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการของกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ จำนวนจังหวัดละ 30 ราย รวมทั้งหมด 90 ราย โดยจังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วย ร้านอาหารและเครื่องดื่ม 11 ราย โรงแรมที่พัก 6 ราย สมาคม/องค์กรเอกชน 3 ราย ธุรกิจชุมชน 1 ราย ธุรกิจท่องเที่ยว/มัคคุเทศก์ 3 ราย การท่องเที่ยวชุมชน 1 ราย ร้านค้าชุมชน 3 ราย ร้านขายของที่ระลึก 1 ราย สื่อมวลชนท้องถิ่น 1 ราย จังหวัดสุรินทร์ประกอบด้วย ร้านอาหารและเครื่องดื่ม 10 ราย โรงแรมที่พัก 5 ราย สมาคม/องค์กรเอกชน 3 ราย ธุรกิจชุมชน 1 ราย การท่องเที่ยวชุมชน 1 ราย สถาบันเทিং/สุขภาพ 2 ราย ร้านค้าชุมชน 2 ราย ร้านขายของที่ระลึก 1 ราย หน่วยงานทางการท่องเที่ยว 4 ราย สื่อมวลชนท้องถิ่น 1 ราย จังหวัดศรีสะเกษประกอบด้วย ร้านอาหารและเครื่องดื่ม 7 ราย โรงแรมที่พัก 3 ราย สมาคม/องค์กรเอกชน 4 ราย ธุรกิจชุมชน 1 ราย ธุรกิจท่องเที่ยว/มัคคุเทศก์ 3 ราย การท่องเที่ยวชุมชน 2 ราย ร้านค้าชุมชน 2 ราย ร้านขายของที่ระลึก 2 ราย หน่วยงานทางการท่องเที่ยว 5 ราย สื่อมวลชนท้องถิ่น 1 ราย

1.3 เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามแบบเลือกตอบเพื่อศึกษาศักยภาพสินค้าและบริการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการที่สามารถดึงดูดและเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวได้ของจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ ด้วยการวิเคราะห์ค่าความถี่และค่าร้อยละ ทดสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหาด้วยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

2. การศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อประเมินศักยภาพสินค้าและบริการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการที่สามารถดึงดูดและเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวได้ของจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษโดยการสนทนากลุ่มตามรายจังหวัดๆ ละ 2 กลุ่มหรือครั้ง รวมจำนวน 6 กลุ่มหรือครั้ง

## ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษาศักยภาพสินค้าและบริการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการที่สามารถดึงดูดและเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวได้ของจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ

1.1 จากการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 90 ราย ส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 58.89 ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการร้านอาหารและเครื่องดื่มคิดเป็นร้อยละ 31.11 รองลงมาคือ โรงแรม/ที่พักคิดเป็นร้อยละ 15.56 สมาคม/องค์กรเอกชนคิดเป็นร้อยละ 11.11 ประสบการณ์ในการเข้าร่วมสมาคมท่องเที่ยวที่ผ่านมาพบว่าส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสมาคมคิดเป็นร้อยละ 57.78 รองลงมาคือ คณะกรรมการสมาคมคิดเป็นร้อยละ 34.44 เครือข่ายสนับสนุนคิดเป็นร้อยละ 10.00 บทบาทหน้าที่ในการทำประโยชน์แก่สมาคมท่องเที่ยวที่ผ่านมาพบว่าส่วนใหญ่เป็นการเข้าร่วมกิจกรรมสมาคมฯ คิดเป็นร้อยละ 80 รองลงมาคือ การสนับสนุนทรัพยากรแก่สมาคมฯ คิดเป็นร้อยละ 47.78 และการประชาสัมพันธ์ให้กับสมาคมฯ คิดเป็นร้อยละ 27.78

1.2 ศักยภาพสินค้าและบริการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการในประเด็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดและเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวได้ของจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ศักยภาพสินค้าและบริการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการในประเด็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดและเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวได้ของจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ

| ลำดับ | แหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดและเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวได้ของจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ |        |                             |        |                                |        |
|-------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|-----------------------------|--------|--------------------------------|--------|
|       | จังหวัดบุรีรัมย์                                                                                   |        | จังหวัดสุรินทร์             |        | จังหวัดศรีสะเกษ                |        |
|       | แหล่งท่องเที่ยว                                                                                    | ร้อยละ | แหล่งท่องเที่ยว             | ร้อยละ | แหล่งท่องเที่ยว                | ร้อยละ |
| 1     | นิเวศ-โมบายสเตเดียม/<br>สนามช้างอินเตอร์                                                           | 92.22  | ตลาดการค้า<br>ชายแดนช่องจอม | 90.00  | ตลาดการค้า<br>ชายแดนช่องสง่าง  | 91.11  |
| 2     | ห้างสรรพสินค้าโรบินสัน                                                                             | 86.67  | ศูนย์คชศึกษา/<br>คชสาร      | 86.67  | ผามออีแดง                      | 90.00  |
| 3     | อุทยานประวัติศาสตร์<br>พนมรุ้ง                                                                     | 83.33  | หมู่บ้านช้างบ้าน<br>ตากกลาง | 82.22  | ปราสาทเขาพระ<br>วิหาร          | 86.67  |
| 4     | วนอุทยานเขากระโดง                                                                                  | 78.89  | ปราสาทภูมิโปน               | 74.44  | ศูนย์แสดงพันธุ์<br>สัตว์น้ำจืด | 86.67  |
| 5     | ศูนย์วัฒนธรรมอีสานใต้                                                                              | 72.22  | ห้างสรรพสินค้า<br>โรบินสัน  | 68.89  | หมู่บ้าน<br>ชาวขะแมร์          | 84.44  |
| 6     | ศาลพระหลักเมือง<br>บุรีรัมย์                                                                       | 71.11  | หมู่บ้านผ้าไหม<br>ทำสว่าง   | 67.78  | อุทยานแห่งชาติ<br>เขาพระวิหาร  | 84.44  |
| 7     | ปราสาทหินเมืองต่ำ                                                                                  | 70.00  | กลุ่มปราสาท                 | 64.44  | บ้านขุนอำไพ                    | 81.11  |

| ลำดับ | แหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดและเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวได้ของจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ |        |                                     |        |                             |        |
|-------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|-------------------------------------|--------|-----------------------------|--------|
|       | จังหวัดบุรีรัมย์                                                                                   |        | จังหวัดสุรินทร์                     |        | จังหวัดศรีสะเกษ             |        |
|       | แหล่งท่องเที่ยว                                                                                    | ร้อยละ | แหล่งท่องเที่ยว                     | ร้อยละ | แหล่งท่องเที่ยว             | ร้อยละ |
|       |                                                                                                    |        | ตาเมื่อนธม                          |        |                             |        |
| 8     | พุทธสถานวัดป่าเขาน้อย                                                                              | 68.89  | ปราสาทศรีขรภูมิ                     | 60.00  | สวนผลไม้<br>อำเภอกันทรลักษ์ | 78.89  |
| 9     | เพลาเพลิน                                                                                          | 66.67  | หมู่บ้านเครื่องเงิน<br>เขวาสีรินทร์ | 53.33  | ปราสาทวัดสระ<br>กำแพงใหญ่   | 76.67  |
| 10    | ถนนคนเดินเขากระวาว                                                                                 | 60.00  | อ่างเก็บน้ำห้วย<br>เสนง             | 48.89  | วัดป่ามหาเจดีย์<br>แก้ว     | 75.56  |

จากตารางที่ 1 พบว่าแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดบุรีรัมย์ที่มีศักยภาพในการดึงดูดและเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวได้ 3 ลำดับแรกประกอบด้วย นิว ไอ-โมบาย สเตเดียม/สนามช้างอินเตอร์ ห้างสรรพสินค้าโรบินสัน อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง ส่วนแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสุรินทร์ ที่มีศักยภาพสามารถดึงดูดและเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวได้ 3 ลำดับแรกประกอบด้วย ตลาดการค้าชายแดนช่องจอม ศูนย์ศึกษา/คชสาร หมู่บ้านช้างบ้านตากกลาง และสำหรับแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษที่มีศักยภาพสามารถดึงดูดและเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวได้ 3 ลำดับแรกประกอบด้วย ตลาดการค้าชายแดนช่องสง่า ผามออีแดง ปราสาทเขาพระวิหาร

1.3 ผลการศึกษาศักยภาพสินค้าและบริการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการในประเด็นชนิดกิจกรรมที่สามารถดึงดูดและเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวได้ของจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ชนิดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดและเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวได้ ของจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ

| ลำดับ | ชนิดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดและเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวได้ ของจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ |        |                            |        |                                           |        |
|-------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|----------------------------|--------|-------------------------------------------|--------|
|       | จังหวัดบุรีรัมย์                                                                                             |        | จังหวัดสุรินทร์            |        | จังหวัดศรีสะเกษ                           |        |
|       | ชนิดกิจกรรม                                                                                                  | ร้อยละ | ชนิดกิจกรรม                | ร้อยละ | ชนิดกิจกรรม                               | ร้อยละ |
| 1     | การแข่งขันฟุตบอล<br>สโมสร                                                                                    | 97.78  | การแสดงช้างโลก             | 86.67  | มหกรรมชมซ็อบ<br>สวนผลไม้                  | 92.22  |
| 2     | การแข่งขันรถ GT                                                                                              | 94.44  | งานสงกรานต์<br>ประจำปี     | 86.67  | การเรียนรู้ภูมิ<br>ปัญญาเกษตร<br>อินทรีย์ | 91.11  |
| 3     | งานสงกรานต์ประจำปี                                                                                           | 87.78  | งานข้าวหอมมะลิ<br>อินทรีย์ | 85.56  | ประเพณีปราสาท<br>วัดสระกำแพงใหญ่          | 88.89  |

| ลำดับ | ชนิดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดและเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวได้ ของจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ |        |                                       |        |                             |        |
|-------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|---------------------------------------|--------|-----------------------------|--------|
|       | จังหวัดบุรีรัมย์                                                                                             |        | จังหวัดสุรินทร์                       |        | จังหวัดศรีสะเกษ             |        |
|       | ชนิดกิจกรรม                                                                                                  | ร้อยละ | ชนิดกิจกรรม                           | ร้อยละ | ชนิดกิจกรรม                 | ร้อยละ |
| 4     | ประเพณีขึ้นเขาพนมรุ้ง                                                                                        | 86.67  | งานกาชาดจังหวัด                       | 83.33  | งานวันดอกกลาดวนบาน          | 87.78  |
| 5     | การแข่งขันเรือ                                                                                               | 84.44  | การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ขอม           | 82.22  | การแสดงสัตว์น้ำจืด          | 87.78  |
| 6     | การชมปากปล่องภูเขาไฟโบราณ                                                                                    | 77.78  | การเรียนรู้ภูมิปัญญาเกษตรอินทรีย์     | 82.22  | การแข่งขันเรือราชีไศล       | 85.56  |
| 7     | การชมพระอาทิตย์ขึ้นและตกผ่าน 15 ช่องประตูปราสาทหินพนมรุ้ง                                                    | 77.78  | การชมการแสดงช้างแสนรู้ ณ ศูนย์คชศึกษา | 80.00  | การแข่งขันฟุตบอลสโมสร       | 83.33  |
| 8     | การเที่ยวชมงานลอยกระทง                                                                                       | 75.56  | งานมหกรรมสินค้า OTOP                  | 80.00  | ประเพณี 4 เผ่าไท            | 81.11  |
| 9     | ประเพณีปราสาทเมืองต่ำ                                                                                        | 74.44  | งานประกวดผลิตภัณฑ์ OTOP               | 76.67  | การชมตะวันขึ้นที่ผามออีแดง  | 80.00  |
| 10    | งานกาชาดจังหวัด                                                                                              | 72.22  | การตัดกบตาร/แต่งงานบนหลังช้าง         | 75.56  | การชมซ็อบไป่อย่างห้วยทับทัน | 80.00  |

จากการศึกษาพบว่าชนิดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดและเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวได้ของจังหวัดบุรีรัมย์ 3 ลำดับแรกประกอบด้วย การแข่งขันฟุตบอลสโมสร การแข่งรถ GT งานสงกรานต์ประจำปี ชนิดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดและเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวได้ ของจังหวัดสุรินทร์ 3 ลำดับแรกประกอบด้วย การแสดงช้างโลก งานสงกรานต์ประจำปี งานข้าวหอมมะลินทรีย์ และชนิดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดและเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวได้ ของจังหวัดศรีสะเกษ 3 ลำดับแรกประกอบด้วย มหกรรมชม ซ็อบสวนผลไม้ การเรียนรู้ภูมิปัญญาเกษตรอินทรีย์

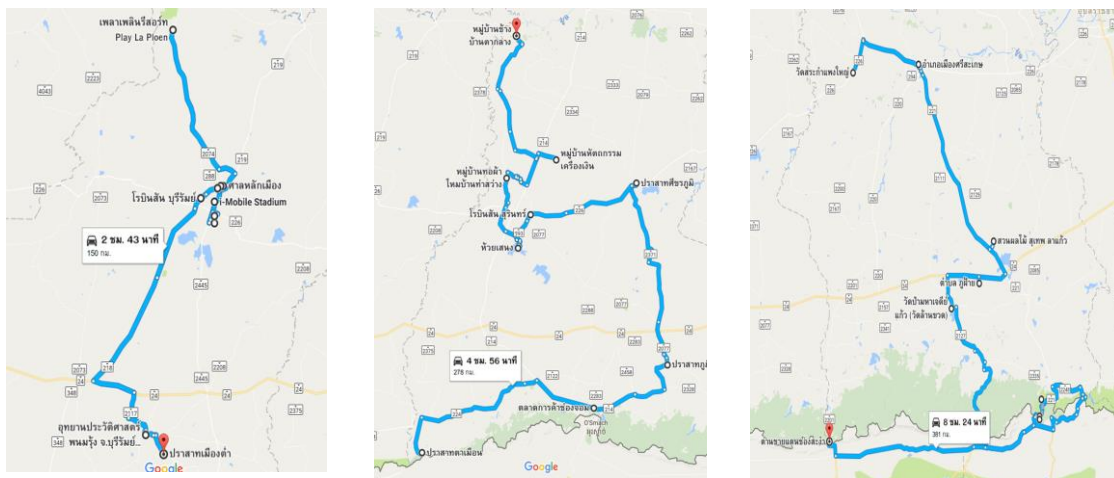


1.4 ผลการศึกษาคุณภาพของสินค้าและบริการท่องเที่ยวที่จะดึงดูดและเชื่อมโยงการท่องเที่ยวได้ของจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ พบว่าในประเด็นคุณภาพของสินค้าและบริการท่องเที่ยวที่จะดึงดูดและเชื่อมโยงการท่องเที่ยวได้ของจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ สามลำดับแรกประกอบด้วย การมีขนาดใหญ่กว่าที่อื่น ร้อยละ 95.56 การมีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับ ร้อยละ 94.44 และการมีเรื่องราว/ประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจร้อยละ 91.11 ประเด็นสิ่งอำนวยความสะดวกสามลำดับแรกประกอบด้วยคุณภาพของที่พัก อาหารและร้านขายของที่ระลึกร้อยละ 94.44 การต้อนรับของผู้ประกอบการสมาชิกร้อยละ 86.67 ความพร้อมของสาธารณูปโภคร้อยละ 82.22 ประเด็นการเข้าถึงสามลำดับแรกประกอบด้วย การประชาสัมพันธ์และช่องทางสื่อสารข้อมูลร้อยละ 94.44 สื่อออนไลน์/สารสนเทศทางการท่องเที่ยวร้อยละ 88.89 การคมนาคมร้อยละ 88.87 ประเด็นการบริหารจัดการสามลำดับแรกประกอบด้วยความปลอดภัยชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวร้อยละ 97.78 การมีข้อมูล/แหล่งติดต่อสอบถามและแจ้งเหตุด่วนเหตุร้ายร้อยละ 95.56 ความสามารถทางจัดการเจ้าบ้าน ผู้จัดการงานและผู้ที่เกี่ยวข้องร้อยละ 92.22 ประเด็นการสนับสนุนของผู้จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของเอกชน ภาครัฐและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องสามลำดับแรกประกอบด้วยโครงการสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวร้อยละ 93.33 ความร่วมมือการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวร้อยละ 84.44 และการแบ่งปันทรัพยากรการท่องเที่ยว ร้อยละ 72.22

2. ผลประเมินศักยภาพภาพสินค้าและบริการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการที่สามารถดึงดูดและเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวได้ของจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ

2.1 การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดและเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวได้ของจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ จากการสนทนากลุ่มพบว่าเมื่อทำการวิเคราะห์ตำแหน่งทางพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว 10 ลำดับแรกของจังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์และจังหวัดศรีสะเกษ โดยโปรแกรม Google Map ดังภาพที่ 2 พบว่าแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ส่วนใหญ่มีการกระจายตัวภายในจังหวัดบุรีรัมย์ มีเพียงสามแหล่งที่กระจายตัวไปยังอำเภอต่างๆ คือเพลาเพลินบูติก รีสอร์ทแอนด์แอดเวนเจอร์แคมป์ในอำเภอ คูเมือง อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้งในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ ปราสาทเมืองต่ำในอำเภอประโคนชัย และหากทำการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวไปยังจังหวัดสุรินทร์จะพบว่าเส้นทางปราสาทเมืองต่ำไปยังปราสาทตาเหมือนใช้เวลาในการเดินทางด้วยรถยนต์ประมาณ 57 นาที อีกทั้งยังพบว่าถนนคนเดินเขาสระกวนั้นจะเปิดในวันเสาร์และวันอาทิตย์ในช่วงเย็นซึ่งเหมาะสมที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวในเวลาเย็นเมื่อมีการหยุดพักค้างคืนที่จังหวัดบุรีรัมย์

จังหวัดสุรินทร์มีการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวไปยังจุดต่างๆ ของตัวจังหวัด และในแต่ละจุดสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เช่น ตลาดการค้าชายแดนช่องจอม อำเภอกาบเชิงสามารถเชื่อมโยงกับท่องเที่ยวกับประเทศกัมพูชาได้ การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวไปยังจังหวัดศรีสะเกษสามารถทำได้หลายช่องทาง อาทิเช่น เส้นทางจากปราสาทภูมิโปนไปยังด่านชายแดนช่องสง่าใช้เวลาในการเดินทางด้วยรถยนต์ประมาณ 44 นาที หรือจากปราสาทปราสาทศรีสุรภูมิไปยังวัดสระกำแพงใหญ่ใช้เวลาในการเดินทางด้วยรถยนต์ประมาณ 38 นาที แต่ยังมีจุดที่ต้องให้ความสำคัญคือปราสาทตาเหมือนซึ่งอยู่ใกล้เขตชายแดนประเทศกัมพูชามาก ดังนั้นการเที่ยวชมจึงควรอยู่เฉพาะภายในเขตปราสาทเท่านั้น ไม่ควรเดินออกไปไกลจากแนวต้นไม้รอบปราสาทเพราะพื้นที่นี้ยังไม่ปลอดภัย

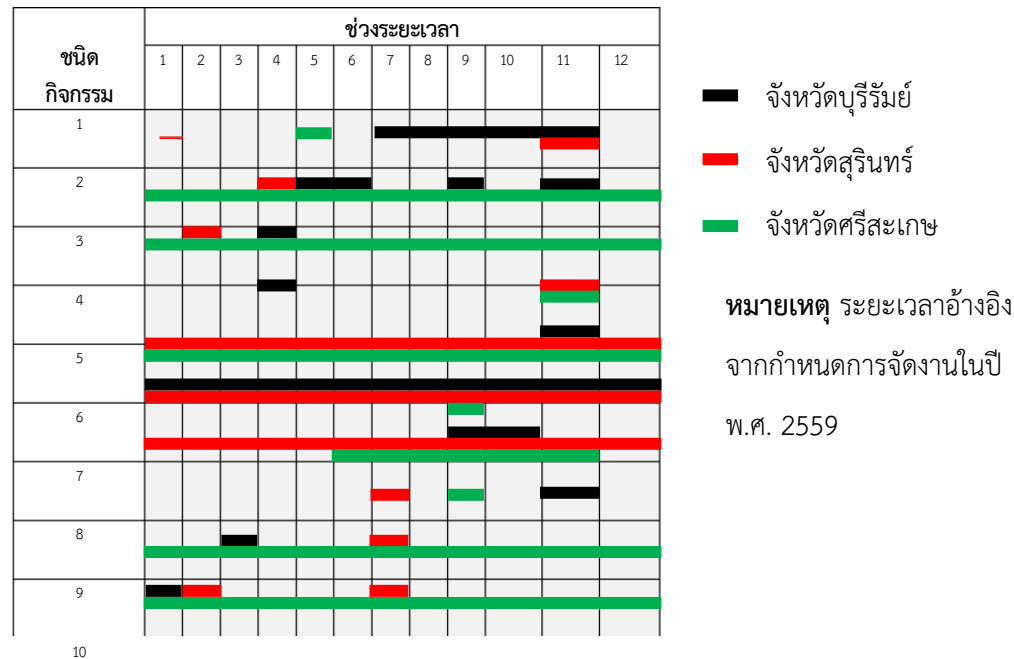


ภาพที่ 2 การวิเคราะห์ตำแหน่งทางพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว 10 ลำดับแรกของจังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์และจังหวัดศรีสะเกษ โดยโปรแกรม Google Map

จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่มีการท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งในด้านการเรียนรู้ที่มีความทันสมัย ด้านวัฒนธรรม ด้านโบราณสถาน ด้านธรรมชาติ ด้านการค้าชายแดน และการเชื่อมต่อการท่องเที่ยวไปยังประเทศกัมพูชา อีกทั้งพบว่าเส้นทางท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงได้เป็นวงที่สามารถกลับมายังจังหวัดสุรินทร์และบุรีรัมย์โดยสามารถออกแบบเส้นทางท่องเที่ยวที่ไม่ซ้ำในจุดเดิมได้

2.2 ผลการประเมินศักยภาพชนิดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดและเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวได้ของจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ จากการสนทนากลุ่มร่วมกับวิเคราะห์ชนิดของกิจกรรมควบคู่กับช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมโดยพิจารณาเปรียบเทียบสามจังหวัดแล้ว พบว่าทุกเดือนจะมีช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมที่สามารถดึงดูดและเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวระหว่างจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ โดยจังหวัด ศรีสะเกษมีช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมมากที่สุด รองลงมาคือสุรินทร์และบุรีรัมย์ ส่งผลทำให้สามารถเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวระหว่างสามจังหวัดได้ตลอดทั้งปี การเปรียบเทียบดังกล่าวแสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมของชนิดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดและเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวได้ ของจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ



2.4 ผลการประเมินคุณภาพของสินค้าและบริการท่องเที่ยว จากการสนทนากลุ่มพบว่าโดยภาพรวมแล้วพบว่าคุณภาพสินค้าและบริการท่องเที่ยวที่จะดึงดูดและเชื่อมโยงการท่องเที่ยวได้ของจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ ในประเด็นการมีขนาดใหญ่กว่าที่อื่น การมีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับ และการมีเรื่องราว/ประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจนั้นเป็นต้นทุนที่แต่ละจังหวัดมีอยู่แล้ว แต่ควรมีการแก้ไขปรับปรุงในประเด็น การจัดสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวให้มีความพร้อมในการให้บริการอยู่เสมอโดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวที่มีกระจายตัวออกไปนอกเมือง ควรมีการจัดมาตรฐานคุณภาพที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก ห้องน้ำ โดยเฉพาะการประชาสัมพันธ์ และการให้ความสำคัญในการต้อนรับนักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความประทับใจ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ประจำจุดท่องเที่ยวต่างๆ มีจำนวนน้อยไม่สามารถให้บริการด้านความรู้ และการต้อนรับนักท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง ดังนั้นควรให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ให้การต้อนรับและอำนวยความสะดวกกับนักท่องเที่ยว และควรมีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การดำเนินงานทางการท่องเที่ยวโดยการสร้างเป็นเครือข่ายมากขึ้นโดยไม่เพียงแต่ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเท่านั้นแต่ควรมีการเชื่อมโยงทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ นับตั้งแต่การคมนาคมที่มีความสะดวกสามารถเดินทางได้หลายวิธีการ การมีป้ายบอกทางอย่างชัดเจน ที่พักและร้านอาหารซึ่งมีจุดขายที่แตกต่างกันไปตามกลุ่มลูกค้า การเพิ่มสิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ซึ่งอาจจะเป็นสถานที่ทั้งทางธรรมชาติหรือสิ่งที่สร้างขึ้นใหม่เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่ดี การมีกิจกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในลักษณะต่างๆ และสุดท้ายคือการส่งต่อนักท่องเที่ยวจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง โดยอาจจะทำให้รูปแบบการให้บริการส่งต่อระหว่างผู้ประกอบการ การให้คำแนะนำ หรือตัวแทนจัดการเดินทาง และควรมีการร่วมมือกันระหว่างผู้ประกอบการสามจังหวัดในการทำงานเป็น

เครือข่ายและพันธมิตรมากขึ้น โดยให้มีขอบเขตความร่วมมือที่กว้างทั้งผู้ประกอบการ องค์กรภาครัฐและเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการท่องเที่ยวทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ

### การอภิปรายผล

1. การเชื่อมโยงทางการคมนาคมของแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดและเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวของเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการของกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ จากการวิเคราะห์ตำแหน่งทางพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการดึงดูดการท่องเที่ยวภายในจังหวัดและระหว่างจังหวัดพบว่าการเชื่อมโยงในเส้นทางการคมนาคมที่เป็นเส้นทางเดียวกันโดยในจังหวัดบุรีรัมย์พบว่าแหล่งท่องเที่ยว 7 ใน 10 อันดับแรกที่มีการกระจายตัวอยู่ในจังหวัดบุรีรัมย์ทำให้เกิดความสะดวกในการเดินทาง สามารถมีกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ทั้งวันสอดคล้องกับการศึกษาของ (สมาพร คล้ายวิเชียร, เกษสุดา บุรณพันธ์ศักดิ์และกัญธิมา นาคนิชาติ, 2550 : 111) ที่พบว่าส่วนใหญ่แล้วนักท่องเที่ยวไม่ต้องการเสียเวลาในการเดินทางและต้องการท่องเที่ยวในสถานที่ที่มีความหลากหลาย ในขณะที่เดียวกันก็พบว่าการเชื่อมโยงเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการดึงดูดการท่องเที่ยวในการเดินทางจากจังหวัดหนึ่งไปอีกจังหวัดหนึ่งใช้ระยะเวลาในการเดินทางด้วยรถยนต์ไม่เกินหนึ่งชั่วโมง กล่าวคือจากปราสาทเมืองต่ำในอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ไปยังปราสาทตาเมือน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ใช้เวลาประมาณ 57 นาที การเชื่อมโยงระหว่างจังหวัดสุรินทร์ไปจังหวัดศรีสะเกษก็สามารถทำได้หลายช่องทาง เช่น จากปราสาทภูมิโพนในเขตพื้นที่อำเภอสังขะ ไปยังด้านชายแดนช่องสง่าในเขตพื้นที่อำเภอภูสิงห์ใช้เวลาในการเดินทางด้วยรถยนต์ประมาณ 44 นาที หรือจากปราสาทปราสาทศรีขรภูมิในเขตพื้นที่อำเภอศีขรภูมิไปยังวัดสระกำแพงใหญ่ในเขตพื้นที่อำเภออุทุมพรพิสัยใช้เวลาในการเดินทางด้วยรถยนต์ประมาณ 38 นาที อีกทั้งสามารถเชื่อมโยงไปยังประเทศกัมพูชาโดยจุดผ่านแดนที่ช่องจอม จังหวัดสุรินทร์และช่องสง่า จังหวัดศรีสะเกษ สอดคล้องกับการศึกษาของ อนุรัตน์ อินทร (2551 :132) ที่พบว่ากรณีเส้นทางเชื่อมโยงกับจังหวัดข้างเคียงและความสามารถในการเชื่อมโยงไปยังประเทศเพื่อนบ้านเป็นจุดแข็งที่สำคัญของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดเขียงรายเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงตอนบน

การมีเส้นทางเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวในประเทศกัมพูชานั้นนับเป็นศักยภาพทางการท่องเที่ยวที่สำคัญในการเชื่อมโยงระหว่างเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ ทั้งนี้เนื่องจากอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศกัมพูชาที่เพิ่มขึ้น โดยแรงขับเคลื่อนที่สำคัญคือการท่องเที่ยว ในปีพ.ศ. 2559 กัมพูชามีรายได้จากการท่องเที่ยวประมาณ 3.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (ผู้จัดการออนไลน์, 2560) ดังนั้นจึงเป็นโอกาสที่ดีในการเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวกับประเทศกัมพูชาซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเชษฐพงศ์ ใจสมบูรณ์, กิตติรัตน์ สีหพันธ์และอรุณ นันทจักร (2555 :32) ที่เห็นว่าพื้นที่ระหว่างประเทศไทยและประเทศกัมพูชามีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงทรัพยากรทางธรรมชาติ ทางธรณีวิทยาในการเคยเป็นภูเขาไฟมาก่อน และในเชิงประวัติศาสตร์ อีกทั้งจากการศึกษา(อำพา แก้ววง, 2555:102) พบว่าจังหวัดอุดรธานี ของประเทศกัมพูชาเป็นเส้นทางเชื่อมโยงการค้าที่สำคัญผ่านช่องจอม จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเป็นที่ตั้งของวิทยาลัยกัมปงเฉอเตียล ทำให้ชาวกัมพูชามีทัศนคติที่ดีต่อประเทศไทยซึ่งจะเป็นผลดีต่อการขยายการค้าและบริการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

กีฬาและนันทนาการของกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษไปยังประเทศกัมพูชา

2. สินค้าและบริการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการของกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษมีความหลากหลายของชนิดกิจกรรมที่สามารถดึงดูดและเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวและมีการสร้างอัตลักษณ์ไปในทิศทางเดียวกัน จากการศึกษาพบว่าจังหวัดบุรีรัมย์ซึ่งเน้นการเป็นเมืองแห่งกีฬาที่นอกจากจะดึงดูดนักท่องเที่ยวด้วยการแข่งขันฟุตบอลสโมสรและการแข่งรถแล้ว ยังมีสินค้าและบริการที่รองรับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักท่องเที่ยวในเชิงกีฬา อาทิเช่น การมีโรงแรมสถานที่พักใกล้สนามแข่งรถโดยใช้เวลาเดินทางไม่นาน หรือการมีโรงแรมที่ออกแบบเฉพาะนักท่องเที่ยวที่ชอบการแข่งขันรถคือโรงแรม บรีค บ็อกซ์ บุรีรัมย์ (Bric Box Buriram) ที่สามารถชมการแข่งขันรถยนต์ รถมอเตอร์ไซด์ จากหน้าห้องพักได้ นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมการปั่นจักรยานเพื่อเที่ยวชมบริเวณภายนอกสนามฟุตบอล สนามแข่งรถ คอมมูนิตี้ มอลล์ (Community Mall) การเข้าชมสนามฟุตบอลซึ่งสามารถชมฟรีโดยการลงทะเบียนด้านหน้าทางเข้าตั้งแต่เวลา 9.00 – 16.00 น. ยกเว้นวันที่มีการแข่งขันจะเปิดให้เข้าชมถึงเวลา 12.00 น. การมีกิจกรรมเกี่ยวกับความเร็วและการผจญภัยไม่ว่าจะเป็นสนามโกคาร์ท ซึ่งอยู่ไม่ไกลสนามฟุตบอลหรือการเล่นเครื่องเล่นที่เพลลาเพลลินบูติก รีสอร์ท แอนด์ แอดเวนเจอร์ แคมป์ การมีร้านอาหารเพื่อสุขภาพที่เปิดให้บริการอย่างหลากหลาย และในเวลาเย็นบริเวณด้านหน้าสนามฟุตบอลจะมีประชาชนทุกเพศทุกวันมาออกกำลังกาย และเล่นกีฬา และในช่วงค่ำของทุกวันศุกร์บริเวณหลักสนามฟุตบอลจะมีการแข่งรถจักรยานยนต์แบบถูกกฎหมายโดยมีการเงินรางวัลในการแข่งขันตั้งแต่เวลา 20.00 -23.00 น. ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย (Syked and Kelly, 2014 : 92) ที่เห็นว่าการจัดการท่องเที่ยวที่ในเชิงกีฬาทางความเร็วต้องมีการเรียนรู้ทัศนคติในการพักผ่อนหย่อนใจของนักท่องเที่ยว และมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบสินค้าและบริการให้รองรับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่น ประเพณีขึ้นเขาพนมรุ้ง ประเพณีปราสาทเมืองต่ำ ที่สะท้อนถึงอารยธรรมเช่นเดียวกับจังหวัดสุรินทร์และศรีสะเกษ

จังหวัดสุรินทร์มีศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงด้านการเลี้ยงช้าง การทอผ้าไหมและข้าวหอมมะลิ ซึ่งจะเห็นได้ว่าหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนรวมถึงประชาชนต่างพร้อมใจกันในการแสดงออกถึงความโดดเด่นดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นวิถีชีวิตของคนและช้างที่แสดงได้เห็นถึงประเพณี วัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดเป็นความผูกพันระหว่างคนและช้าง เช่น การตักบาตรร่วมกับโขลงช้างในวันช้างไทย การแต่งงานบนหลังช้าง การแสดงความสามารถของช้างในช่วงเทศกาลวันสำคัญ อาทิเช่น การแสดงฉากคล้องช้าง การแสดงฉากยุทธหัตถี ฉากการแสดงความสามารถของช้างแสนรู้ อีกทั้งในการงานแสดงความเป็นถิ่นผ้าไหมงามโดยการจัดนิทรรศการหมู่บ้านท่องเที่ยวไหม ผ้าไหมยกทองโบราณ ผ้าไหมพื้นเมือง การย้อมผ้าไหมสีธรรมชาติ ผ้าไหมโครงสร้างกระรอก การปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและผลิตผ้าไหมของวัฒนธรรมชาวกูย อย่างครบวงจร การเปิดแสดงผ้าไหมพื้นเมืองโบราณ นิทรรศการภูมิปัญญาผ้าไหมไทยของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ อีกทั้งมีกิจกรรมการประกวดข้าวหอมมะลิอินทรีย์ที่มีชื่อเสียงของจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งจากการศึกษา (คณะนักวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 2554 : 178) พบว่าจังหวัดสุรินทร์เป็นศูนย์กลางของวัฒนธรรมกลุ่มออสโตรเอเชียติกที่มีความเจริญมาตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์และมีการสร้างสรรค์วิถีชีวิตความเป็นอยู่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และยึดมั่นในวัฒนธรรมอย่างเหนียวแน่น มีแหล่งเรียนรู้ที่เป็นทุนทางปัญญาและทุนทางสังคม ซึ่งในทัศนะของอินทิตรา พงษ์นาคและศุภกรณ์ ดิษฐพันธ์ (2558 : 221) เห็น

ว่าการนำอัตลักษณ์ทางสังคมเป็นแนวทางในการพัฒนาเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดคุณค่าเช่นเดียวกับการศึกษาของเปรม วิทย วิวัฒน์เศรษฐ์. (2560 : 883-884) ที่เห็นว่าภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์เป็นเครื่องมือในการแสดง ความเป็นตัวตนและเป็นปัจจัยทำให้เกิดธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับอัตลักษณ์ ทางวัฒนธรรมและประเพณี (รพีพรรณ จันทับและลินจง โพชารี, 2560 :57) ในขณะที่เดียวกันก็ได้มีการการ ออกแบบการจัดกิจกรรมต่างๆเพื่อให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมด้วยซึ่งนับเป็นยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวที่สำคัญที่จะ ก่อให้เกิดความเติบโตอย่างยั่งยืนในระยะยาว (ศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์และสุชาติ ฉันทสาราย, 2558 : 576)

จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการของกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และ ศรีสะเกษได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นเชิงกีฬาและนันทนาการ เช่น การแข่งเรือยาว การแข่งขันฟุตบอลสโมสร การชมซี อบอุ่นผลไม้ การชมซอโปโย่งห้วยทับทัน การเรียนรู้ภูมิปัญญาเกษตรอินทรีย์ หรือเชิงวัฒนธรรม เช่น ประเพณี วัดสระกำแพงใหญ่ ประเพณีสีเผ่าไท ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สัมฤทธิ์ แพรงงาม (2553 :62) ที่พบว่า การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรมชุมชนระหว่างพื้นที่ใกล้เคียงที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน รวมถึงการสร้าง เครือข่ายชุมชน เช่น ปรชาญชาวบ้าน เครือข่ายการท่องเที่ยวระดับชุมชน การส่งเสริมเครือข่ายระหว่างชุมชน จะ ก่อให้เกิดความหลากหลายในการท่องเที่ยวและพัฒนาศักยภาพในการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น อีกทั้งเป็น จังหวัดในช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมมากที่สุดในสามจังหวัดทำให้การเชื่อมโยงสินค้าและบริการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการของกลุ่มเครือข่ายผู้ประกอบการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ และ ศรีสะเกษมีความน่าสนใจและหลากหลายมากขึ้นเช่นเดียวกับการการศึกษา (Sotiriadis and Gursoy, 2016 : 217) ที่เห็นว่าจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวไม่เพียงแต่คำนึงถึงทางวัตถุเท่านั้น แต่รวมถึงการได้รับ ประสบการณ์ที่จะตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวด้วย

3. การสร้างศักยภาพทางความพร้อมในเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ในประเด็นของการเดินทาง เส้นทาง การเดินทางมาจังหวัดบุรีรัมย์สามารถทำได้ทั้งรถโดยสารสาธารณะ รถยนต์/จักรยานยนต์ส่วนตัว และเครื่องบิน โดยมีสาย การบินนกแอร์และแอร์เอเชียเปิดให้บริการบินตรงจากสนามบินดอนเมือง ซึ่งมีความสะดวกทั้งนี้เพราะสนามบิน จังหวัดบุรีรัมย์ตั้งอยู่ในอำเภอสตึกซึ่งห่างจากตัวเมืองจังหวัดบุรีรัมย์ประมาณ 50 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดสุรินทร์ ประมาณ 70 กิโลเมตร และมีบริการรถรับส่งไปยังตัวเมืองบุรีรัมย์และสุรินทร์ สอดคล้องกับการศึกษาของอุบลวรรณ สุวรรณภูสิทธิ์ (2553 :128) ที่พบว่าสิ่งที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพคือความพร้อมของถนนในการเข้าถึง แหล่งท่องเที่ยว การคมนาคมที่สะดวกและป้ายบอกทางที่ชัดเจน ในประเด็นความพร้อมของการเข้าถึงนั้นเห็นว่าด้าน การเข้าถึงพบว่าสิ่งสำคัญที่สุดคือ การประชาสัมพันธ์และช่องทางสื่อสารข้อมูลทางการท่องเที่ยว ซึ่งรูปแบบการ ประชาสัมพันธ์และสื่อสารข้อมูลที่สำคัญคือการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตทุกรูปแบบโดยไม่ควรเป็นการสื่อสารทางเดียว กล่าวคือ ในรูปแบบของการให้ข่าว ประชาสัมพันธ์จากกลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรี สสะเกษแต่เพียงอย่างเดียวแต่ควรใช้สื่อในยุคออนไลน์เป็นสื่อหลักอย่างสมบูรณ์คือ การที่นักท่องเที่ยวเกิดความ ประทับใจและทำการบอกต่อในจำนวนที่มากกว่าหรือในขอบเขตที่กว้างขวางกว่าเดิม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา (Mon and Lee, 2015 : 292) ที่พบว่าพื้นที่ในสังคมออนไลน์ที่จะเป็นการให้ข้อมูลเชิงลึก ในการที่ผู้ใช้สามารถแสดงแนวคิด แนะนำ เสนอการศิลปกรรมแบบใหม่ และเป็นแนวทางที่มีศักยภาพในการสร้างความเชื่อมต่อและการมีปฏิสัมพันธ์กับ

ผู้ใช้ที่ห่างไกล ดังนั้นการสร้างความประทับใจด้วยคุณภาพของที่พักร้านอาหารและร้านจำหน่ายของฝากของที่ระลึก ความพร้อมในการต้อนรับ ความพร้อมของสาธารณูปโภค จึงเป็นสิ่งสำคัญเช่นเดียวกับการศึกษาของ ธานี ชัยทร และ เยาวภา ปฐมศิริกุล (2560 : 1) ที่เห็นว่าการรับรู้ของคุณภาพการดูแลเอาใจใส่ และความพึงพอใจในการได้รับความ สะดวกเป็นปัจจัยทำให้นักท่องเที่ยวกลับมาอีกครั้ง

### ข้อเสนอแนะ

#### ข้อเสนอแนะในการนำการวิจัยไปใช้

1.1 ควรมีการสร้างจุดเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวระหว่างผู้ประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การส่งต่อนักท่องเที่ยว การให้ข้อมูล/คำแนะนำ ในแหล่งท่องเที่ยวและชนิดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการที่สามารถดึงดูดและเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวได้ของจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ

1.2 ควรมีการทดลองสร้างรูปแบบการเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการที่สามารถดึงดูดและเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยวได้ของจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ โดยจัดโครงการนำร่องเพื่อพิจารณาหาข้อบกพร่องในการดำเนินงาน อุปสรรค และแนวทางการพัฒนาในอนาคต

1.3 ควรมีการสร้างเครือข่ายหรือพันธมิตรโดยมีขอบเขตที่กว้างโดยพิจารณาตามรูปแบบการใช้ชีวิตของนักท่องเที่ยว เช่น นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต้องสร้างเครือข่ายกับชุมชนเพื่อสร้างประสบการณ์เชิงวิถีชีวิต วัฒนธรรมที่เป็นแก่นแท้ของแต่ละจังหวัดที่ไม่สามารถหาประสบการณ์ได้จากที่อื่น เป็นต้น

#### ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำวิจัยเพื่อพัฒนาแนวทางการพัฒนาการเชื่อมโยงสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการของกลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ

2.2 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรพิจารณาเรื่องโลจิสติกส์สำหรับการท่องเที่ยว (Tourism Logistics) เข้าประกอบในงานวิจัย โดยอาจจะใช้เทคนิคการจำลองสถานการณ์เข้าช่วยในงานวิจัยเพื่อให้ผลที่สมบูรณ์มากขึ้น

**เอกสารอ้างอิง****ภาษาไทย**

- กรมการท่องเที่ยว. (2557). รายงานการสำรวจสัดส่วนพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ ปี 2557. เข้าถึงเมื่อ 25 พฤศจิกายน. เข้าถึงได้จาก <http://www.tourism.go.th/view/1/%รายงานการสำรวจสัดส่วนพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ%202557/TH-TH>.
- กลุ่มวิจัยและแผนเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา. (2559). “12 เมืองต้องห้าม..พลาดพลัส” รายงานภาวะเศรษฐกิจท่องเที่ยว. 9 (ตุลาคม-ธันวาคม) : 48/67
- คณะนักวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ. (2554). “การศึกษาอัตลักษณ์และสร้างแบรนด์ผ้าไหมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์).” รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- จาดรงค์ เพ็ญรพัฒน์, มาลี ไชยเสนาและสุภัทรา ศรีจงแสง. (2560). “ยุทธศาสตร์การพัฒนากการท่องเที่ยวชายแดนไทย-กัมพูชาบริเวณจังหวัดศรีสะเกษ ภายใต้ยุทธศาสตร์ร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง.” วารสารวิทยาลัยนครพนม. 7,1 (มกราคม-เมษายน) : 81-89.
- เชษฐพงศ์ ใจสมบูรณ์, กิตติรัตน์ สีหพันธ์และอรุณ นันทจักร. (2555). “การพัฒนาศักยภาพสามเหลี่ยมมรกตเพื่อการท่องเที่ยว.” วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 31, 2 (มีนาคม – เมษายน): 27-38.
- ฉันทย์ ชัยทร และเยาวภาพ ปฐมศิริกุล. (2560). “รูปแบบกลยุทธ์การตลาดที่ส่งผลต่อความภักดีของลูกค้าร้านจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ในประเทศไทย” Veridian E-Journal, Silpakorn University. ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. 10, 3 (พฤษภาคม-สิงหาคม) : 23-45.
- ประชาชาติธุรกิจ. (2560). ด้านช่องสายตะกู-บุรีรัมย์ ประตูค้าขายแดนน้องใหม่. เข้าถึงเมื่อ 24 กรกฎาคม. เข้าถึงได้จาก [https://www.prachachat.net/news\\_detail.php?newsid=1395325526](https://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1395325526)
- เปรมวิทย์ วิวัฒน์เศรษฐ์. (2560). “อัตลักษณ์แห่งภูมามยาว : รูปลักษณ์ ความเชื่อ และภูมิปัญญา.” Veridian E-Journal, Silpakorn University. ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. 10,3 (กันยายน – ธันวาคม): 868-886.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2560). กัมพูชาเผยรายได้ท่องเที่ยวปี 59 เพิ่มขึ้น 5%. เข้าถึงเมื่อ 27 กรกฎาคม. เข้าถึงได้จาก <http://www.manager.co.th/UpToDate/ViewNews.aspx?NewsID=9600000020385>
- รพีพรรณ จันทับและลินจง โพชารี. (2560). “ปัจจัยอัตลักษณ์ทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีผลต่อความสำเร็จ ในการจัดการท่องเที่ยวหมู่บ้านข้างบ้านตากกลาง จังหวัดสุรินทร์.” WMS Journal of Management. 5, 1 (มกราคม-เมษายน): 48-59.



- ศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์และสุชาติ ฉันทสารานู. (2558). “ศักยภาพทางการตลาดของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในภาคใต้ ในมุมมองนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ.” *Veridian E-Journal, Silpakorn University. ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*. 8,2 (พฤษภาคม – สิงหาคม): 556-569.
- สมาพร คล้ายวิเชียร, เกษสุดา บุรณพันธ์ดีและกัญธิมา นาคินชาติ. (2550). “แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว หมู่บ้านช้างในอีสานใต้.” รายงานการวิจัยชุดโครงการธนาคารข้อมูลเพื่อพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืนกลุ่มจังหวัดอีสานใต้(นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ชัยภูมิ) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สัมพันธ์ แพรงงาม. (2553). “การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวปราสาทศีขรภูมิ อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์.” การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อนรรจน์ อินทร. (2551). “ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขงตอนบน.” วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนามุภูมิภาค บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- อำพา แก้วกง. (2555). “โอกาสและช่องทางการค้าของ SME ไทยในตลาดกัมพูชา.” *Journal of Mekong Societies*. 8, 1 (มกราคม-เมษายน): 95-113.
- อินทิตรา พงษ์นาคและศุภกรณ์ ดิษฐพันธ์. (2558). “อัตลักษณ์ชุมชนเมืองโบราณอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี.” *Veridian E-Journal, Silpakorn University. ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*. 8,3 (กันยายน-ธันวาคม): 623-635.
- อุบลวรรณ สุวรรณภูสิทธิ์. (2553). “แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์.” วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

### ภาษาต่างประเทศ

- Mon, Lorri and Lee, Jisue. (2016). "Influence, reciprocity, participation, and visibility: assessing the social library on Twitter." **Canadian Journal of Information & Library Sciences**. 39,3/4 (September-December): 279-294.
- Sykes, Diane M. and Kelly, Kathryn G. (2014). "Motorcycle tourism demand generators and dynamic interaction leisure", *International Journal of Culture, Tourism and Hospitality Research*. 8 (1) : 92-102.
- Sotiriadis, Marios. and Gursoy, Dogan. (2016). "Authenticity, commodification, and McDonaldization of tourism experiences in the context of cultural tourism." In **The Hand book of Managing and Marketing Tourism Experiences**. Edited by Dogan Gursoy. USA. : Emerald Group Publishing.